

Lastna imena.

Lastna imena se redno niso prevajala. V kolikor pa so se slovenila, so se pri njih obdržale v imenovalniku končnice, ki so bile skoro do zadnjega časa pri nas splošno v rabi; v deblu pa so se lastna imena kolikor mogoče približala grškim, samo da se je ohranil slovenski pravopis. (Nekaj nedoslednosti, ki so se prezrle, naj blagohotni čitatelj sam popravi.) V zadnjem času pa se kaže tudi pri nas stremljenje, da se kakor moderna imena pišejo tudi grška lastna imena v imenovalniku tako, kakor se glase v grščini, seveda s slovenskimi črkami. Ta težnja se kaže pri Nemcih, pri Čehih; tej pisavi se približujejo tudi Poljaki in Hrvati. Pri Slovencih se je zadnje čase za to pisavo zavzel posebno dr. Josip Tominšek (prim. pos. Antibarbarus str. 47—60), upošteva jo deloma dr. J. Debevec (prim. Grška drama v Izv. I. drž. g. za l. 1913/14) in, razen par izjem, jo rabi Omerza v svojem prevodu Iliade. Ker se torej kaže težnja po taki pisavi tudi pri nas, zato podajamo v naslednjem glavna pravila, kako bi se ta pisava kolikor mogoče dosledno izvedla.

I. sklanjatev.

1. Imena ženskih oseb in krajev na dolgi ali kratki *a* se glase v edninskem imenovalniku v slovenščini kakor v grščini. Odvisne sklonne pa tvorimo v slovenščini tako, da odpahnemo navidezno grško končnico v rodilniku (*-ας*) in na to navidezno deblo pridevamo slovenska sklonila ženskih samostalnikov. N. pr. Ἄρμονία (*-ας*) Harmonia (*-je*), Πηνελόπεια, Μήδεια Medeja (*-je*), Ἠλέκτρα Elektra (*-e*), Ἀθήνα in Ἀθηνᾶ (*-ᾶς*) Atena (*-e*); Θυρέα (*-ας*) Tirea (*-je*), Τεγέα (*-ας*) Tegea (*-je*) itd.; Αἰτωλία (*-ας*) Ajtolia (*-je*), Βοιωτία (*-ας*) Bojotia (*-je*), Ἐφύρα (*-ας*) Efira (*-e*), Τάναγρα (*-ας*) Tanagra (*-e*) itd.

2. Imena ženskih oseb in krajev na *η* (*gen. ης*) se glase v edninskem imenovalniku v slovenščini na *a*, ker se dobe v grščini pri večini poleg oblik na *η* tudi one na *a*. V ostalem velja o njih isto kakor o imenih na *a*, torej: Ἑκάβη (*-ης*) Hekaba (*-e*), Ἀντιγόνη (*-ης*) Antigona (*-e*); Ἴδα (*-ης*) Ida (*-e*), Κρήτη (*-ης*) Kreta (*-e*), Μυτιλήνη (*-ης*) Mitilena (*-e*), Χαλκιδική Halkidika.

3. Grška krajevna imena, ki so v množini, se tudi v slovenščini glase v množini, n. pr. Ἀθῆναι (*-ῶν*) Atene, Aten; Θερμοπύλαι Termopile, Θῆβαι, Πλαταιαί Plataje, Φεραί Fere, Fer; Λάρισαι in Λάρισα Larisa (*-e*), Φοῖξα in *-αι* Friksa in Frikse.

4. Imena moških oseb in krajev na **ας** in **ης** (*gen. ov*) obdrže ti končnici tudi v slovenskem imenovalniku; ostale sklone pa dobimo, če odpahnemo končnico **ov** v rodilniku in na to navidezno deblo pridevamo slovenske končnice moških samostalnikov. N. pr. Ἀριστέ-ας (-*ov*) Ariste-as (-ja), Αἰνείας (-*ov*) Ajnejas (-ja), Γοργίας (-*ov*) Gorgias (-ja), Πυθαγόρας (-*ov*); Τελεβόας (-*ov*) Teleboas (-oja), Ἀδρίας (-*ov*) Jadransko morje, Ἀγχίσης (-*ov*) Anhisēs (-a), Ξέρξης (-*ov*) Kserkses (-a), Ἀλκιβιάδης (-*ov*), Μιλτιάδης itd. Ἀράξης (-*ov*) Araksēs (-ksa); Τεμενίτης (-*ov*) Temenites (-ta).

5. Patronimika. Αλακίδης (-*ov*) Ajakides (-da) ali Ajakovič, Ἀσκληπιάδης (-*ov*) Asklepiades (-da) ali Asklepijevič, Ἀτρεΐδης (*ov*) Atrejdes (-da) ali Atrejevič, Πηληϊάδης in Πηλεΐδης (-*ov*) Pelej(a)des (-da) ali Pelejevič itd.

6. Kakor z imeni na **ας** (-*ov*) ravnamo tudi z imeni na **ας** (- \bar{a} = *dor. gen.*): Ἀβροκόμας (-a) Abrokomas (-a), Μίδας (-a) Midas (-a), Σκόπας (-a); Ἰμέρας (-a) reka.

Opomnje:

a) Nekatera moška imena se sklanjajo v grščini po prvi in drugi sklanjatvi, n. pr. Εὐρυβάτης (-*ov*) in Εὐρύβατος (-*ov*), Ὠγύγης (-*ov*) in Ὠγυγος (-*ov*). V slovenščini torej lahko rečemo: Evribates in -tos (-ta), Ogiges, -gos (-ga).

b) Κυαξάκης in Φαρνάκης imata rodilnik **-ov** in **-ovs** po tretji sklanjatvi. V slovenščini se glasi vedno enako: Kiaksares (-rja), Farnakes (-ka).

c) Za punski besedi Ἀμίλλας (-a) in Ἀντίβας (-a) rabimo latinski udomačeni obliki Hamilkar, Hanibal.

II. sklanjatev.

1. Imena moških oseb, imena rek, gora, mest, otokov in polotokov na **ος** (-*ov*) obdrže tudi v slovenščini v imenovalniku grško končnico; odvisni skloni se dobe, če se odpahne v rodilniku **ov** in se na navidezno deblo pridevajo slovenska sklonila moških samostalnikov.

a) Moške osebe: Ἀγκαῖος (-*ov*) Ankajos (-ja), Αἶακος (-*ov*) Ajakos (-a), Αἰσχύλος (-*ov*) Ajshilos (-la), Ἡρόδοτος (-*ov*) Herodotos (-ta), Φοῖβος (-*ov*) Fojbos (-a); Ἀκρίσιος (-*ov*) Akrisios (-ja); Ἀλκίνοος (-*ov*) Alkinoos (-oja), Πάνθοος (-*ov*) Pantoos (-oja), Ἀγησίλαος (-*ov*) Agesilaos (-ja), Μενέλαος (-*ov*) Menelaos (-ja); Λάιος (-*ov*) Lajos (-a), Μαρδόνιος (-*ov*) Mardonios (-ja) itd.

Opomnja:

Žensko ime Ἀγλαυρος (-*ov*) se glasi Aglavros (-re).

b) Imena rek: ὁ Ἀλφειός (-*ov*) Alfejos (-a), ὁ Ἴνδος (-*ov*) Indos (-a), ὁ Πηνειός (-*ov*) Penejos (-ja) itd.

c) Imena gorã: ὁ Αἶμος (-*ov*) Hajmos (-a), ὁ Ὀλυμπος (-*ov*) Olimpōs (-a) itd.

d) Imena mest: ὁ Ἀμνισός (-*ov*) Amnisos (-sa), ὁ Κάνωβος (-*ov*) Kanobos (-a); ὁ in ἡ Ὀρχομενός (-*ov*) Orhomenos (-a); ἡ Ἀβυδος (-*ov*) Abidos

(-a), ἡ Ἐφεσος Efesos (-sa), ἡ Κόρινθος (-ov) Korintos (-ta) itd.; Νίνος (-ov) Ninive.

e) Imena otokov in polotokov: ὁ Ἴσθμος (-ov̄) Istmos (-a); ἡ Κύπρος (-ov), Kipros (-a), ἡ Νάξος (-ov) Naksos (-a), ἡ Πελοπόννησος (-ov) Peloponesos (-a) itd.

Opomnje:

a) Sem spada tudi mesec Πάνεμος (-ov) Panemos (-a).

b) Nekatera mesta se nahajajo v dvojni obliki, n. pr. ἡ Ἴσός in οἱ Ἴσσοί, ἡ Ταρσός (-ov̄) in οἱ Ταρσοί. Pri teh rabimo edninsko obliko Isos (-a), Tarsos (-a).

2. Imena krajev, ki se nahajajo v grščini samo v množini, rabimo tudi v slovenščini v množini in jih sklanjamo, kakor bi se glasila v ednini na -os. N. pr. οἱ Δελφοί (-ov̄) Delfi (-ov), Φίλιπποι Filipi; Αἰγὸς ποταμοί Ajgospotami.

3. Mnogo grških krajevnih imen se rabi v srednjem spolu ednine. Imenovalnikovo končnico -ov ohranimo tudi v slovenskem imenovalniku, drugače ravnamo z njimi kakor z imeni na -os. N. pr. Ἀδραμύτειον (-ov) Adramitejon (-ja); Ἴλιον Ilion (-ja), Πηλούσιον (-ov) Pelusion (-ja), Σούνιον (-ov) Sunion (-ja), Ἀθήναιον Atenajon (svetišče).

4. Nekaj krajevnih imen se rabi v grščini v srednjem spolu množine. V latinščini se glase tudi v množinskem srednjem spolu; ravno tako rabijo nekatera teh imen Čehi. Slovenske šolske knjige ne soglašajo v rabi teh imen; zato bi bilo morda najboljšje, da tudi mi obdržimo srednji spol množine, torej: Ἀρβηλα (-ov) Arbela (Arbel-om), Κούναξα (-ov) Kunaksa (pri Kunaksih), Λεῦκτρα (-ov) Levktra (pri Levktrih), Σοῦσα (-ov) Susa (Sus, Susom) itd.

5. Atiške oblike na -εως (-εω) se pregibljejo v slovenščini kakor oblike na -ᾱος (-ᾱου); prim. λαός (-ov̄) = λεώς (λεώ). Torej lahko rečemo: Μενέλαος (-ov) Menelaos (-ja) in Μενέλεως (-ov) Menele-os (-ja); ravno tako: Ἀμφιάραος (-ov) in Ἀμφιάρεως (-ov), Ἴόλαος in Ἴόλεως Ioleos (-eja), Κέως (Κέω) Keos (Keja), Τέως (-ov) Teos (-ja), Ἀκης (εω) Akes (-eja), Ἰνάρωσ (-ov) Inaros (-rja), Κόως (Κόωνδε) in Κῶς (Κῶ) Kos (Koja), Ἀθόως (-ov) in Ἀθως Atos (-ja), Γλῶς (-ov), at. Γλοῦς (-ov̄) Glos, Glus (-ja).

III. sklanjatev.

A. Soglasniška debbla.

V imenovalniku obdržimo povsod grško obliko; ostale sklone pa dobimo, če odpahnemo v rodilniku os in na deblo pridevamo slovenske končnice.

1. Goltniška debbla: ἡ Στύξ (-ov̄) Stiks (-ga); ἡ Σφίγξ (-ov̄) Sfings (-ge).

2. Ustniška debbla: Κέκροψ (-ov̄) Kekrops (-pa), Πέλοψ (-ov̄) Pelops (-pa).

3. Zobniška debbla: a) Ἀστυάναξ (-κτος) Astianaks (-kta); b) Παλλάς (-άδος) Palas (-de), Ἑλλάς (-άδος) Helas (-de); c) a) Ζεῦξις (-ιδος) Zevksis (-da), Πάρις (-ιδος) Paris (-da); ἡ Θέμις (-ιδος) Temis (-de), Σεμίραμις (-ι(δ)ος) Semiramis (-de), Χρυσόθεμις (-ιδος) Hrisotemis (-de); Χάρις (-τος) Haris (-te), αἱ Εὐμενίδες (-ων) Evmenide; β) jezera (m. sp.); ὁ Κραΐδις (-ιδος) Kratis (-da); reke: ὁ Τίγρις (-ιδος) Tigris (-da); γ) de žele (ž. sp.): ἡ Ἀύλις (-ιδος) Avlis (-de), Ἡλῖς (-ιδος) Elis (-de), Λεοντίς (-ιδος) Leontis (-de) (at. obč); δ) mesta (m. sp.): Μέμφις (-ιδος) Memfis (-da), Φάσηλις (-ιδος) Faselis (-da); [Opomnja: Οἰδίπους (-οδος) ali Οἰδιπός (-ου), Ojdipus ali Ojdipos (-a).] d) Λάχης (-τος) Lahes (-ta), Φέρης (-τος) Feres (-ta); ὁ in ἡ Φάγγρης (-τος) Fangres (-ta, mesto), ὁ in ἡ Πάρνης (-θος) Parnes (-ta); Ἔρως (-ωτος) Eros (-ta).

4. debbla na ν: Παιάν (-ᾶνος) Pajan (-a); Ἑλλην (-ος) Helen (-a); Ἐλευσίς (-ῖνος) Elevsis (-ne), Σαλαμίς (-ῖνος) Salamis (-ne), Γόρτυν (-υνος) Gortin; Ποσειδῶν (-ῶνος) Posejdon (-a); Ἑλικῶν (-ῶνος) Helikon (-a); Κολοφῶν (-ῶνος) Kolofon (-a); Μαραθῶν (-ῶνος) Maraton (-a); Βοηδρομιῶν (-ῶνος) Boedromion (-a); Κίμων (-ωνος) Kimon (-a), Πλάτων (-ωνος) Platon (-a); ἡ Κρότων (-ωνος) Kroton (-a); Ἀγαμέμνων (-ονος) Agamemnon (-a), Ἐκτωρ (-ορος) Hektor (-ja); ὁ Στρυμών (-όνος) Strimon (-a), Καρχηδῶν (-όνος) Kartagina.

5. Debbla na ντ: a) Ξενοφῶν (-ῶντος) Ksenofon (-ta), Χαιρεφῶν (-ῶντος) Hajrefon (-ta); Κρέων (-οντος) Kreon (-ta), ὁ Ἀχέρων (-οντος) Aheron (-ta); b) Αἶας (Αἶαντος) Ajas (Ajanta), Ἄτλας (-ντος) Atlas (-nta); ὁ in ἡ Ἀκράγας Akragas (-nta); c) ὁ Ὀποῦς (-οῦντος) Opus (-nta), ὁ Τραπεζοῦς (-οῦντος) Trapezus (-nta); d) ἡ Τίρυνς (-υνθος) Tirins (-ta); e) ὁ Σελλήεις (-εντος) Seleejs (-enta), ὁ Σιμόεις (-εντος) Simoejs (-enta).

6. Debbla na ρ: Μέντωρ (-ορος) Mentor (-ja), Δημήτηρ (-τρος) Demeter (-tre).

7. Debbla na σ, n. pr. Σωκράτης (-ους). Deblo se glasi na -εσ-, rodilnik je torej Σωκρατ-εσ-ος; potemtakem bi se slovenski rodilnik glasil Sokratesa. Ker pa ima več teh imen vzporedne oblike na ης (-ου) po prvi sklanji in se pri vseh tvori tožilnik poleg na η po pravilu tudi na ην po analogiji lastnih imen na ης (-ου), zato bi tudi v slovenščini tvorili odvisne sklone tako, da odpahnemo končnico ους v rodilniku in pridevamo končnice na navidezno deblo kakor pri prvi sklanji. Torej: Sokrates (-ta); Δημοσθένης (-ους) Demostenes (-na) itd.

Opomnja:

Po analogiji teh bi sklanjali tudi τὸ Κυνόσαργες (-ους) Kinosarges (-ga), Ἄργος (-ους) Argos (-ga) in Ἑλος (-ους) Helos (-la).

8. Imena na -κλῆς (-έους). Analogno debblom na σ ravnamo z debli, ki imajo pred σ še ε, n. pr. Ἡρακλῆς (-έους). (Deblo: Ἡρακλεεσος, -εους). Tudi tukaj odpahnemo ους in na navidezno deblo pridevamo slovenske končnice: Herakles (-eja), Περικλῆς (-έους) Perikles (-eja), Σοφοκλῆς (-έους) Sofokles (-eja).

B. Samoglasniška debbla.

1. Imena na **-εύς (-έως)**. Imenovalnik enak grškemu, odvisni skloni se tvorijo iz debbla, n. pr. Ἀχιλλεύς (-έως ali ἤ-ος) Ahilevs (-eja), Θησεύς (-έως), Tesevs (-eja), Ὀρφεύς (-έως) Orfevs (-eja); ὁ Ἀταρνεύς (-έως), Atarnevs (-eja), ὁ Πειραιεύς (-έως) Pejrajevs (-eja).

Opomnje:

a) Enako tudi Ἄρης (-εως) Ares (Areja).

b) Ζεύς, Διός ali Ζηνός, Zevs (-sa) ali Zena.

2. Imena na **ώ (-οῦς, deblo -oj-)**. Imenovalnik kakor v grščini, ostali skloni iz debbla, torej: Ἴνώ (-οῦς iz -οιος) Ino (-je), Λητώ (-οῦς) Leto (-je), Σαπφώ (-οῦς) Sapfo (-je); Σαρδῶ (-οῦς) Sardinija.

3. Debbla na **-υ-** se pregibljejo v slovenščini kakor debbla na **oj**, torej: Ῥαδάμανθυς (-υ-ος) Radamantis (-ija), ἡ Ἐρινός (--ύ-ος) Erinis (-ije); ὁ Ἄλυς (-υος) Halis (-ija).

4. Deblo na **ω**: Μίνως (-ωος) Minos (-ja).

5. Ravno tako bi ravnali z debbli na **ι (-ιος)**, kakor: Ἄμασις (-ιος) Amasis (-ija), Ἄπις (-ιος) Apis (-ija), Τόμιρις (-ιος) Tomiris (-ije); ὁ Ἄλπις Alpis (-ija), ἡ Ἄλτις (-ιος) Altis (-ije) (dežela), ὁ Μάρις (-ιος) Maris (-ija), Σάις (-ιος) Sais (-ija), ἡ Ναύκρατις (-ιος) Navkratis (-ija, mesto).

6. Po analogiji teh bi se glasile tudi zloženske s **-πόλις** sledeče: ἡ Ἀμφίπολις (-εως) Amfipolis (-ija), Περσέπολις (-εως) Persepolis (-ija) ali pa bi se odpahnila navidezna končnica **(-εως, -ιος)** in bi rekli po latinskem vplivu: Amfipolis (-a), Persepolis (-a); Neapolis (-a) in Σύρτις (-εως) Sirtis (-te), Amasis (-a), Tomiris (-e), Χάρυβδις (-εω, ς -ιος) Haribdis (-e).

Imena prebivalcev.

Da se ločijo imena prebivalcev od drugih lastnih imen, bi jih tvorili s slovenskimi priponkami **-ec, -jan** itd., ki se pridevajo na pravo ali navidezno deblo grškega imena; pri prvi sklanji pa bi lahko obdržali samo navidezno deblo: 1. Abderit (-a), množ. Abderiti... Perz (-žan), Spartiat. 2. Ahaj-ec, Kolhec, Kiprijec, Korinčan; Tesalci. 3. Kapadočan (iz -kjan), Japigi (-žani); Arab-ec; Abanti; Ajani; Jon(c)i, Kikon(c)i, Mirmidon(c)i, Amazonke; Lakon-ec, Iber-ec, Evrope-jec, Falere-jec, Ajgalejci, Palejci itd.